

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Данила Галицького

Факультет післядипломної освіти

Кафедра оториноларингології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова вченої ради ФПДО

Декан _____ О.Є.Січкоріз
« 17 » 12 2018 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
очної частини інтернатури
з фаху «ДИТЯЧА ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ» (8 місяців)

Кількість навчальних годин: лекцій - 78, семінарські заняття - 122,
практичні заняття - 414, самостійна робота - 366,
додаткові програми – 268. Разом - 1248 годин.
Кредити ECTS - 41,6

Робоча навчальна програма
обговорена на методичному
засіданні кафедри

Затверджено на методичній
комісії факультету
післядипломної освіти

Протокол № 7
від « 04 » грудня 2018р.

Протокол № 4
від « 13 » грудня 2018р.

Завідувач кафедри, доцент
_____ А.В.Цимар

Голова методичної комісії ФПДО
_____ О.Є.Січкоріз

Робоча навчальна програма розроблена на основі навчального плану та уніфікованої програми інтернатури зі спеціальності “Дитяча отоларингологія” від 2011р., які розроблені згідно з наказом МОЗ України від 10.12.2007р. №793 “Про внесення змін та доповнень до наказу МОЗ України від 23.02.2005р. №81” у відповідності з вимогами “Положення про спеціалізацію /інтернатуру/ випускників вищих медичних і фармацевтичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації”, затвердженого наказом МОЗ України від 19.09.1996р. №219, та, згідно з наказом МОЗ України від 10.12.2010р. №1088 “Про удосконалення післядипломної освіти лікарів”, навчальний план та програма півторарічної спеціалізації (інтернатури) зі спеціальності “Дитяча отоларингологія” переглянуті та доповнені співробітниками кафедри дитячої оториноларингології, аудіології та фоніатрії Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика (зав.каф. – професор А.Л.Косаковський).

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Інтернатура (первинна спеціалізація) є обов'язковою формою післядипломної підготовки випускників усіх факультетів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації незалежно від підпорядкування та форми власності, після закінчення якої їм присвоюється кваліфікація лікаря-спеціаліста з певного фаху. Основною метою інтернатури є підвищення рівня практичної підготовки лікарів-інтернів у їх професійній готовності до самостійної лікарської роботи.

Інтернатура проводиться у формі очно-заочного навчання на кафедрах вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації і закладів післядипломної освіти та стажування в базових установах охорони здоров'я. Підготовка дитячих оториноларингологів в інтернатурі проводиться за індивідуальними навчальними планами, розробленими на підставі типового навчального плану і програми інтернатури.

Основним завданням інтернатури з дитячої оториноларингології є формування професійних навичок з основних розділів оториноларингології, вивчення клініки та діагностики захворювань ЛОР-органів у дітей та дорослих, методів консервативного та оперативного лікування.

Типовим навчальним планом підготовки лікаря-інтерна за спеціальністю "Дитяча отоларингологія" протягом 1,5 років (17 місяців - 2652 учбових годин) інтернатури передбачено: 8 місяців навчання на кафедрі оториноларингології і суміжних кафедрах (1248 год) і 9 місяців роботи на базі стажування (1404 год).

Заняття розпочинаються з 1 серпня на базі стажування. Графіком навчального процесу для лікарів-інтернів дитячих оториноларингологів передбачено:

- серпень (1 місяць) - на базі стажування;
- вересень-лютий (6 місяців або 24 тижні) - навчання на кафедрі;
- березень-червень (4 місяці) - на базі стажування;
- липень (1 місяць) - відпустка;
- серпень-листопад (4 місяці) - на базі стажування;
- грудень-січень (2 місяці або 8 тижнів) - навчання на кафедрі.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Рік навчання	Місяці											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
1 (12міс)	Б	К	К	К	К	К	К	Б	Б	Б	Б	В

Рік навчання	Місяці						
	VIII	IX	X	XI	XII	I	
2 (6 міс)	Б	Б	Б	Б	К	К	

Примітка: Б – стажування на базі;
 К – навчання на кафедрі та суміжних кафедрах;
 В – відпустка

За весь період спеціалізації в інтернатурі лікар-інтерн повинен оволодіти певним переліком практичних навичок і оперативних втручань. В даному переліку передбачено три рівні засвоєння матеріалу: 1-й рівень (+) – ознайомлення з даним питанням; 2-й (++) – уміння застосовувати набуті знання і навички при курації хворих, виконувати найбільш типові операції чи їх окремі етапи; 3-й (+++) – уміння самостійно застосовувати набуті знання та навички в обстеженні, діагностиці і лікуванні хворих.

Практична підготовка лікарів-інтернів досягається шляхом систематичної та активної участі молодих лікарів в діагностичній і лікувальній роботі, обходах, клінічних розборах, інших видах практичної діяльності відділення.

Лікар-інтерн повинен здійснювати діагностично-лікувальний процес у прикріплених за ним хворих (4-5 пацієнтів). У вказаних хворих лікар-інтерн виконує увесь обсяг діагностичних досліджень та лікувальних заходів на правах лікуючого лікаря. Він зобов'язаний приймати участь у додаткових дослідженнях, що проводяться цим хворим (рентгенологічних, ендоскопічних, лабораторних тощо) і лікувальних маніпуляціях.

Керівник повинен приділяти особливу увагу підбору хворих, зокрема, з урахуванням ознайомлення інтерна з їх патологією, тематика якої підлягає вивченню в даний період проходження інтернатури, його можливості самостійно виконувати необхідні діагностичні та лікувальні маніпуляції. Однак, інтерну не слід обмежуватися роботою тільки з закріпленими за ним хворими. Він повинен знати всіх пацієнтів у відділенні, бути ознайомленим з динамікою захворювання та лікування важких хворих, з затрудненнями у діагностиці, незалежно від того, хто є їх лікуючим лікарем. Для підвищення активності інтерна у їх лікуванні необхідно

доручати виконання різноманітних маніпуляцій, надавати допомогу в організації додаткових досліджень, стежити за виконанням відповідних призначень.

**ПРОГРАМА ІНТЕРНАТУРИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
« ДИТЯЧА ОТОЛАРИНГОЛОГІЯ »**

Код курсу і розділу	Назва курсів та розділів
<i>1</i>	<i>2</i>
01.	ІСТОРІЯ ЛОР-СПРАВИ, ОРГАНІЗАЦІЯ ЇЇ НА УКРАЇНІ
02.	ТОПОГРАФІЧНА АНАТОМІЯ ЛОР-ОРГАНІВ
02.01	Топографічна анатомія вуха
02.02	Топографічна анатомія носа та його пазух
02.02	Топографічна анатомія глотки
02.02	Топографічна анатомія гортані, трахеї, бронхів, стравоходу
02.03	Топографія черепних нервів
02.04	Топографічна анатомія нервово-судинного пучка шиї
03.	ОПЕРАТИВНА ХІРУРГІЯ ЛОР-ОРГАНІВ
03.01	Хірургічні втручання в носі та його пазухах
03.02	Хірургічні втручання в глотці.
03.03	Хірургічні втручання на вусі.
03.04	Хірургічні втручання в гортані, трахеї
04.	ФІЗІОЛОГІЯ ЛОР-ОРГАНІВ
04.01	Фізіологія вуха.
04.02	Слуховий аналізатор.
04.03	Вестибулярний аналізатор.
04.04	Фізіологія носа, його порожнин.
04.05	Фізіологія глотки.
04.06	Фізіологія гортані.
05.	МЕТОДИ ОБСТЕЖЕННЯ ЛОР-ОРГАНІВ
05.01	Методи дослідження захворювань вуха:
05.01.01	Отоскопія
05.01.02	Визначення рухливості барабанної перетинки
05.01.03	Визначення прохідності слухової труби
05.02	Методи дослідження слуху:
05.02.01	Тести Вебера, Рінне, Швабаха, Бінга, Федерічі, Желле.
05.02.02	Тональна порогова аудіометрія
05.02.03	Тональна надпорогова аудіометрія
05.02.04	Мовна аудіометрія
05.02.05	Імпедансометрія
05.02.06	Об'єктивна аудіометрія
05.02.07	Особливості дослідження слуху у дітей раннього віку
05.03	Методи дослідження захворювань носа, його пазух:
05.03.01	Риноскопія
05.03.02	Ольфактометрія
05.03.03	Ринопневмометрія
05.04	Методи дослідження захворювань глотки:
05.04.01	Фарингоскопія.
05.04.02	Ендоскопія носоглотки
05.04.03	Гіпофарингоскопія

05.05	Методи дослідження захворювань гортані, трахеї, стравоходу:
05.05.01	Непряма ларингоскопія
05.05.02	Пряма ларингоскопія
05.05.03	Ультразвукове дослідження гортані
05.05.04	Ларингостробоскопія
05.05.05	Езофагоскопія
06.	ГОСТРІ ХВОРОБИ ЗОВНІШНЬОГО ВУХА
06.01	Хондроперихондрит вушної раковини.
06.02	Бешиха вушної раковини.
06.03	Фурункул зовнішнього слухового ходу.
06.04	Екзема зовнішнього слухового ходу.
06.05	Отомікоз.
06.06	Мірингіт.
07.	ГОСТРІ ХВОРОБИ СЕРЕДНЬОГО ВУХА
07.01	Гострий середній отит.
07.02	Латентний отит.
07.03	Гострий рецидивуючий середній отит.
07.04	Отоанtrit. Класифікація, діагностика, лікування.
07.05	Мастоїдит. Класифікація, діагностика, лікування, особливості перебігу у дітей.
07.06	Атипові мастоїдити.
08.	ХРОНІЧНІ ХВОРОБИ СЕРЕДНЬОГО ВУХА
08.01	Хронічний середній отит, його форми.
08.02	Консервативне лікування хронічного середнього отиту.
08.03	Хірургічне лікування хронічного середнього отиту.
08.04	Профілактика хронічного середнього отиту.
08.05	Тимпанопластика.
09.	ГОСТРІ ХВОРОБИ ГЛОТКИ
09.01	Гострий фарингіт.
09.02	Бешиха глотки.
09.03	Ангіни первинні.
09.04	Ангіни при інфекційних хворобах
09.05	Аденоїдит.
10.	ХРОНІЧНІ ХВОРОБИ ГЛОТКИ
10.01	Фарингіт хронічний.
10.02	Гипертрофія піднебінних та глоткового мигдаликів.
10.03	Фарингомікоз.
10.04	Хронічний тонзиліт, консервативне, хірургічне лікування, профілактика.
11.	ГОСТРІ ЗАПАЛЕННЯ НОСА, ЙОГО ПАЗУХ
11.01	Фурункул носа.
11.02	Бешиха носа.
11.03	Гострий риніт.
11.04	Гострий гайморит.
11.05	Гострий етмоїдит.
11.06	Гострий фронтит.
11.07	Гострий сфеноїдит.
12.	ХРОНІЧНІ ХВОРОБИ НОСА, ЙОГО ПАЗУХ
12.01	Простий хронічний риніт.
12.02	Хронічний гипертрофічний риніт.
12.03	Хронічний атрофічний риніт.
12.04	Озена.
12.05	Вазомоторний риніт.

12.06	Хронічний гайморит.
12.07	Хронічний етмоїдит.
12.08	Хронічний фронтит.
12.09	Хронічний сфеноїдит.
12.10	Кістозне розтягнення пазух носа.
13.	ГОСТРІ ЗАХВОРЮВАННЯ ГОРТАНІ, ТРАХЕЇ, БРОНХІВ
13.01	Гострий ларингіт.
13.02	Гортанна ангіна.
13.03	Гострий трахеїт.
13.04	Гострий стенозуючий ларинготрахеобронхіт.
13.05	Дифтерія гортані.
14.	ХРОНІЧНІ ХВОРОБИ ГОРТАНІ, ТРАХЕЇ, БРОНХІВ, СТРАВОХОДУ
14.01	Хронічний ларингіт.
14.02	Хронічний стеноз гортані і трахеї, профілактика.
15.	НЕГНІЙНІ ХВОРОБИ СЕРЕДНЬОГО ВУХА
15.01	Адгезивний отит, тимпаносклероз.
15.02	Секреторний середній отит.
15.03	Сальнінгоотит.
15.04	Отосклероз.
15.05	Слухопокращуючі операції.
16.	НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА ПРИ ТРАВМАХ ТА ЗАХВОРЮВАННЯХ ВУХА
16.01	Травми вушної раковини.
16.02	Опіки вушної раковини.
16.03	Отгематома.
16.04	Травма барабанної перетинки, слухового ходу, скроневої кістки.
16.05	Лабіринтит.
16.06	Екстрадуральний абсцес.
16.07	Субдуральний абсцес.
16.08	Абсцес головного мозку, мозочку.
16.09	Менінгіт.
16.10	Тромбоз сигмоподібного синусу, перисинуозний абсцес
16.11	Кохлеовестибулярні порушення.
17.	НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА ПРИ ТРАВМАХ, ХВОРОБАХ НОСА ТА ЙОГО ПАЗУХ
17.01	Травма зовнішнього носа.
17.02	Гематома перегородки носу.
17.03	Абсцес перегородки носу.
17.04	Носова кровотеча.
17.05	Фурункул зовнішнього носа.
17.06	Орбітальні риногенні ускладнення.
17.07	Внутрішньочерепні риногенні ускладнення.
18.	НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА ПРИ ТРАВМАХ ТА ХВОРОБАХ ГЛОТКИ
18.01	Травма глотки.
18.02	Опіки глотки.
18.03	Паратонзиллярний абсцес.
18.04	Заглотковий абсцес.
18.05	Парафарингеальний абсцес.
19.	НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА ПРИ ТРАВМАХ, ХВОРОБАХ ГОРТАНІ, ТРАХЕЇ, СТРАВОХОДУ
19.01	Травма гортані.
19.02	Травма трахеї.

19.03	Травма стравоходу.
19.04	Опіки гортані, трахеї, стравоходу.
19.05	Кровотеча з гортані, гортаної глотки
20.	СЕНСОНЕВРАЛЬНА ПРИГЛУХУВАТІСТЬ.
20.01	Етіопатогенез сенсоневральної приглухуватості.
20.02	Класифікація та клінічний перебіг сенсоневральної приглухуватості.
20.03	Консервативне лікування сенсоневральної приглухуватості.
20.04	Хірургічне лікування сенсоневральної приглухуватості.
20.05	Реабілітація приглухуватих та глухих дітей.
21.	СТОРОННІ ТІЛА ЛОР-ОРГАНІВ
21.01	Сторонні тіла вуха.
21.02	Сторонні тіла глотки.
21.03	Сторонні тіла гортані та трахеї.
21.04	Сторонні тіла бронхів.
21.05	Сторонні тіла стравоходу.
22.	ФОНІАТРІЯ
22.01	Теорії голосоутворення.
22.02	Голосове навантаження у дітей в період мутації.
22.03	Захворювання голосового апарату.
22.04	Лікування дітей з розладами голосу.
23.	ОСНОВИ ПЛАСТИЧНОЇ ТА ВІДНОВНОЇ ХІРУРГІЇ
23.01	Основи пластичної та відновної хірургії при аномаліях розвитку та набутих дефектах вуха.
23.02	Ринопластика при вроджених та набутих дефектах носа.
23.03	Пластична та відновна хірургія глотки, гортані, трахеї.
24.	ПУХЛИНИ ЛОР-ОРГАНІВ
24.01	Доброякісні пухлини вуха.
24.02	Злоякісні пухлини вуха.
24.03	Доброякісні пухлини носа, його порожнин.
24.04	Злоякісні пухлини носа, його порожнин.
24.05	Доброякісні пухлини глотки.
24.06	Злоякісні пухлини глотки.
24.07	Доброякісні пухлини гортані.
24.08	Злоякісні пухлини гортані.
25.	СПЕЦИФІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛОР-ОРГАНІВ
25.01	Туберкульоз ЛОР-органів.
25.02	Сифіліс ЛОР-органів.
25.03	Хвороба Вегенера.
25.04	Склерома ЛОР-органів.
25.05	Вовчак ЛОР-органів.
26.	ОТОНЕВРОЛОГІЯ
26.01	Загальні питання.
26.02	Окремі питання.
27.	КЛІНІЧНА ФАРМАКОЛОГІЯ ТА ІМУНОЛОГІЯ
28.	РЕНТГЕНОЛОГІЧНЕ ОБСТЕЖЕННЯ ЗАХВОРЮВАНЬ ЛОР-ОРГАНІВ ТА РАДІАЦІЙНА МЕДИЦИНА
28.01	Рентгенологічне дослідження захворювань вуха.
28.02	Рентгенологічне дослідження захворювань носа та його порожнин.
28.03	Рентгенологічне дослідження захворювань глотки, гортані, стравоходу.
29.	ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА
30.	ОРГАНІЗАЦІЯ НЕВІДКЛАДНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ ПРИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

31.	ПРОБЛЕМИ СНІДУ ТА ВІРУСНІ ГЕПАТИТИ
32.	ТУБЕРКУЛЬОЗ ТА ОСОБЛИВО НЕБЕЗПЕЧНІ ІНФЕКЦІЇ
33.	ТРАНСПЛАНТОЛОГІЯ
34.	МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ
35.	МЕДИЧНА ІНФОРМАТИКА

Навчальний план визначає тривалість навчання інтернів, розподіл годин, відведених на теоретичне вивчення розділів навчальної програми. В разі необхідності, враховуючи рівень базисних знань, регіональну патологію, актуальність та специфіку завдань охорони здоров'я регіону та інші обставини, кафедра може вносити корективи та доповнення в навчальні години, які регламентовані навчальними планами, в межах 20% від загального об'єму часу.

Випускник працює 8 місяців (6+2) на базі кафедри згідно навчального плану. Теоретична підготовка інтернів, яка здійснюється на кафедрі дитячої оториноларингології, аудіології та фоніатрії, передбачає засвоєння теоретичних питань з дитячої оториноларингології, вивчення сучасних засобів діагностики, консервативного лікування хворих, хірургічних втручань при ЛОР-патології.

Лікар-інтерн самостійно вивчає літературу по дисципліні, виступає з рефератами на практичних конференціях. В стаціонарі лікар-випускник виконує діагностичну, лікувальну роботу, засвоює методи обстеження ЛОР-хворих і під наглядом викладача виконує маніпуляції, операції, бере участь в обходах, клінічних розборах; згідно з типовим навчальним планом та програмою виконує 50% навантаження лікаря в стаціонарі, поліклініці, має щомісяця 2 чергування по 12 годин.

Форма навчання: читання лекцій, а також проведення практичних занять, семінарів, самостійна робота. Одночасно інтерн вивчає, реферує спеціальну літературу, систематизує її у вигляді рефератів на запропоновані кафедрою теми, які обговорюються на семінарах.

З основних розділів плану інтерни здають заліки: колоквиуми, комп'ютерні тести і т.д. Теоретична підготовка передбачає обов'язкове відвідування лекцій, активну участь у семінарських заняттях, науково-практичних і патолого-анатомічних конференціях. На практичних заняттях інтерни під керівництвом викладача опановують практичні навички з дитячої оториноларингології та суміжних дисциплін. На заліках аналізується лікувальна тактика, помилки клінічної діагностики.

В процесі контролю за виконанням плану і програми інтернатури (залік, атестація) викладач оцінює розуміння інтерном фундаментальних теоретичних положень оториноларингології, світогляд, уміння застосовувати одержані знання на практиці, рівень оволодіння сучасними методами апаратної функціональної діагностики в оториноларингології

для визначення форми складності і прогнозу захворювання, уміння використати останні досягнення специфічної етіопатогенетичної терапії окремих захворювань, методів їх профілактики, а також оцінює знання наказів, методичних вказівок, регламентів МОЗ України.

Згідно “Положення про первинну спеціалізацію (інтернатуру)...”, атестацію на визначення знань та практичних навиків лікаря дитячого отоларинголога доцільно проводити в три етапи: на першому – перевіряється здатність лікаря-інтерна виконати ЛОР-операції, маніпуляції, оцінюється практична підготовленість в балах, на другому – проводиться комп’ютерний контроль знань, на якому інтерн повинен за певний період часу дати вірні відповіді не менш ніж на 75% поставлених запитань, і на третьому – співбесіда.

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

**підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Дитяча отоларингологія»
на кафедрі отоларингології та суміжних кафедрах (очна частина інтернатури)
Термін навчання – 8 місяців (1248 годин)**

Код курсу	Назва курсу					
		<i>Лекції</i>	<i>Практичні заняття</i>	<i>Семінарські заняття</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>Всього</i>
1.	2.	3.	4.	5	6.	7.
	Вступна конференція	-	-	2		2
01	Історія ЛОР-справи, організація її на Україні	-	-	-	2	2
02	Топографічна анатомія ЛОР-органів	8	22	6	16	52
03	Оперативна хірургія ЛОР-органів	4	20	8	14	44
04	Фізіологія ЛОР-органів	4	14	6	14	36
05	Методи обстеження ЛОР-органів	2	22	6	12	42
06	Гострі хвороби зовнішнього вуха	2	10	4	14	30
07	Гострі хвороби середнього вуха	2	36	8	24	70
08	Хронічні хвороби середнього вуха. Внутрішньочерепні отогенні ускладнення.	2	30	6	14	52
09	Гострі хвороби глотки	2	20	6	8	36
10	Хронічні хвороби глотки	2	18	6	14	40
11	Гострі запалення носа та приноскових пазух.	4	36	6	16	62
12	Хронічні хвороби носа та приноскових пазух.	2	30	6	10	48
13.	Орбітальні та внутрішньочерепні риногенні ускладнення.	2	6	4	4	16
14	Гострі та хронічні хвороби гортані.	2	18	4	4	28
15	Стенози гортані.	2	10	4	6	22
16	Негнійні хвороби середнього вуха	2	18	4	12	36
17	Невідкладна допомога при травмах та захворюваннях вуха	2	6	4	8	20
18	Невідкладна допомога при травмах, хворобах носа, його пазух	2	8	6	4	20
19	Невідкладна допомога при травмах та хворобах глотки, гортані, трахеї та опіках стравоходу.	2	6	4	4	16
20	Сенсоневральна приглухуватість	2	20	4	6	32
21	Сторонні тіла ЛОР-органів	2	14	4	16	36
22	Фоніатрія	2	10	4	12	28

23	Основи пластичної та відновної хірургії	2	20	4	8	34
24	Пухлини ЛОР-органів	4	24	4	4	34
25	Специфічні захворювання ЛОР-органів	2	6	2	10	20
26	Невротологія	2	10	4	18	34
27.	Військово-медична підготовка	10	12	6	8	36
28.	Основи експертизи тимчасової і стійкої непрацездатності	6	18	4	8	36
	Базисний контроль	-	-	2		2
	Конференції	-	-	2		2
	Піврічний підсумковий контроль знань	-	-	6		6
	Іспит	-	-	6		6
	Всього на кафедрі:	78	458	154	290	980
	Додаткові дисципліни:					268
	Всього:					1248

Додаткові дисципліни

1.	Медична інформатика	6
2.	Медицина катастроф	8 (2)
3.	Клінічна імунологія	16 (4)
4.	Анестезіологія і реанімація	24 (6)
5.	Особливо-небезпечні інфекції	8 (2)
6.	Невідкладні стани в терапії	40 (10)
7.	Невідкладні стани в акушерстві і гінекології	24 (6)
8.	Невідкладні стани в хірургії	24 (6)
9	Невідкладні стани в педіатрії	40 (10)
10.	Основи медичної стандартизації	12 (2)
11.	Фармакологія	2
12.	Туберкульоз	8 (2)
13.	Протидія насильству в сім'ї	8 (2)
14.	Військово-медична підготовка	36 (8)
15.	Дитячі інфекційні хвороби, вірусні гепатити, проблеми СНІДу	24 (6)
16.	Клінічна фармакологія	8 (2)
17.	Рентгенологічне обстеження ЛОР-органів.	8 (2)
18.	Медичне право	8 (2)
19.	Основи експертизи тимчасової і стійкої непрацездатності	36 (8)
	Всього:	268 (64)

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Дитяча отоларингологія»
на кафедрі оториноларингології і суміжних кафедрах
(очна частина інтернатури) 1-го року навчання

Мета навчання - одержання теоретичних знань і умінь, необхідних для надання ними невідкладної і амбулаторної допомоги хворим дітям

Тривалість навчання – 6 місяців (936 год)

Код курсу	Назва курсу					
		Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота	Всього
1.	2.	3.	4.	5	6.	7.
	Вступна конференція. Базисний контроль.	-	-	2		2
01	Історія ЛОР-справи, організація її на Україні	-	-	-	2	2
02	Топографічна анатомія ЛОР-органів	8	22	6	16	52
03	Фізіологія ЛОР-органів	2	14	6	14	36
04	Методи обстеження ЛОР-органів	2	10	4	4	20
05	Гострі хвороби зовнішнього вуха	2	10	4	14	30
06	Гострі хвороби середнього вуха	2	36	8	24	70
07	Хронічні хвороби середнього вуха	2	30	6	14	52
08	Гострі хвороби глотки.	2	20	6	8	36
09	Хронічні хвороби глотки.	2	18	6	14	40
10	Гострі хвороби носа та приносових пазух.	4	36	6	16	62
11	Хронічні хвороби носа та приносових пазух.	2	30	6	10	48
12	Гострі та хронічні хвороби гортані.	2	18	4	4	28
13	Стенози гортані.	2	10	4	6	22
14	Негнійні хвороби середнього вуха	2	18	4	12	36
15	Невідкладна допомога при травмах та захворюваннях вуха	2	6	4	8	20
16	Невідкладна допомога при травмах, хворобах носа, його пазух	2	8	6	4	20
17	Невідкладна допомога при травмах та хворобах глотки, гортані, трахеї та опіках стравоходу.	2	6	4	4	16
18	Орбітальні та внутрішньочерепні риногенні ускладнення.	2	6	4	4	16
19	Сенсоневральна приглухуватість	2	20	4	6	32
20	Сторонні тіла ЛОР-органів	2	14	4	16	36
21.	Військово-медична підготовка	10	12	6	8	36

	Базисний контроль	-	-	2		2
	Конференції	-	-	2		2
	Піврічний підсумковий контроль знань	-	-	3		3
	Всього на кафедрі:	56	344	111	208	719
	Додаткові дисципліни:					217
	Всього:					936

Додаткові дисципліни

1.	Медична інформатика	3
2.	Медицина катастроф	8 (2)
3.	Клінічна імунологія	16 (4)
4.	Анестезіологія та реанімація	24 (6)
5.	Особливо-небезпечні інфекції	8 (2)
6.	Невідкладні стани в терапії	40 (10)
7.	Невідкладні стани в акушерстві і гінекології	24 (6)
8.	Невідкладні стани в хірургії	24 (6)
9.	Невідкладні стани в педіатрії	40 (10)
10.	Основи медичної стандартизації	12 (2)
11.	Фармакологія	2
12.	Туберкульоз	8 (2)
13.	Протидія насильству в сім'ї	8 (2)
	Всього:	217

**Робочий навчально-тематичний план
лекцій для лікарів-інтернів 1-го року навчання
за спеціальністю « Дитяча оториноларингологія»
1-го року навчання**

№ з/п	Тема лекції	Кількість Години
1.	Клінічна і топографічна анатомія зовнішнього і середнього вуха.	2
2.	Клінічна і топографічна анатомія внутрішнього вуха.	2
3.	Клінічна і топографічна анатомія носа і приносних пазух.	2
4.	Клінічна і топографічна анатомія глотки, гортані, трахеї і бронхів.	2
5.	Фізіологія ЛОР-органів.	2
6.	Методи обстеження ЛОР-органів.	2
7.	Гострі хвороби зовнішнього вуха.	2
8.	Гострий гнійний середній отит. Отоантрит. Мастоїдит.	2
9.	Хронічний гнійний середній отит. Внутрішньочерепні отогенні ускладнення.	2
10.	Хронічний секреторний і ателектатичний отит у дітей.	2
11.	Гострі хвороби глотки	2
12.	Хронічні хвороби глотки	2
13.	Гострі хвороби носа та приносних пазух.	2
14.	Алергічний риносинусит у дітей.	2
15.	Хронічні хвороби носа та приносних пазух.	2
16.	Орбітальні та внутрішньочерепні риногенні ускладнення.	2
17.	Гострі та хронічні хвороби гортані.	2
18.	Стенози гортані.	2
19.	Невідкладна допомога при травмах та захворюваннях вуха.	2
20.	Невідкладна допомога при травмах, хворобах носа та приносних пазух.	2
21.	Невідкладна допомога при травмах та хворобах глотки, гортані, трахеї, стравоходу	2
22.	Сенсоневральна приглухуватість.	2
23.	Сторонні тіла ЛОР-органів	2
24.	Військово-медична підготовка.	10
	Разом	56

**Робочий навчально-тематичний план
семінарських занять для лікарів-інтернів 1-го року навчання
за спеціальністю » Дитяча оториноларингологія»**

	Тема заняття	Кількість годин
1.	2.	3.
1.	Вступна конференція. Базисний контроль базових знань інтернів (вступний)	2
2.	Клінічна анатомія зовнішнього, середнього і внутрішнього вуха у віковому аспекті.	4
3.	Клінічна анатомія верхніх дихальних шляхів (носа, приносних пазух, глотки і гортані) у віковому аспекті.	2
4.	Фізіологія ЛОР-органів у віковому аспекті.	6
5.	Методи обстеження хворих з патологією зовнішнього, середнього і внутрішнього вуха.	2
6.	Методи обстеження хворих з патологією верхніх дихальних шляхів (носа, приносних порожнин, глотки і гортані).	2
7.	Захворювання зовнішнього вуха: сірчаний корок, фурункул зовнішнього вуха, бешиха вушної раковини. Хондроперихондрит вушної раковини.	4
8.	Гострий гнійний середній отит. Особливості перебігу гострого середнього отиту у віковому аспекті	2
9.	Мастоїдит, його форми. Отоанtrit у дітей, класифікація, діагностика і лікування. Атипові мастоїдити.	4
10.	Хронічний гнійний середній отит. Класифікація, патоморфологія. Холестеатома і теорії її походження .	2
11.	Методи консервативного і хірургічного лікування хворих на хронічний гнійний середній отит.	2
12.	Внутрішньочерепні отогенні ускладнення.	2
13.	Запальні захворювання зовнішнього носа. Фурункул носа. Бешиха носа.	2
14.	Хронічний риніт: класифікація, форми, методи лікування. Озена.	2
15.	Алергічний риносинусит. Вазомоторний риніт, його форми, методи діагностики і лікування .	2
16.	Гостре та хронічне запалення верхньо-щелепової пазухи.	2
17.	Гострий та хронічний фронтит і етмоїдит.	2
18.	Гостре та хронічне запалення пазухи клиновидної кістки.	2
19.	Орбитальні та внутрішньочерепні риногенні ускладнення.	4
20.	Гострий та хронічний фарингіт.	2
21.	Гострий тонзиліт (ангіни). Вторинні ангіни. Дифтерія глотки.	2
22.	Ускладнення гострого тонзиліту. Абсцеси та флегмона глотки, тканин ший, їх походження : заглотовий , парафарингіальний абсцес. Медіастеніт.	2
23.	Хронічний тонзиліт. Класифікація, діагностика, лікування, профілактика.	2
24.	Гіпертрофія піднебінних та глоткового мигдаликів. Аденоїдит.	2

25.	Фарингомікоз (лептотріхоз). Діагностика, клініка, лікування	2
26.	Гострий ларингіт. Гострий стенозуючий ларинготрахеобронхіт у дітей.	2
27.	Стенози гортані: класифікація, їх причини , клініка, лікування. Трахеостомія, конікотомія, інтубація гортані.	4
28.	Хронічний ларингіт.	2
29.	Невідкладна допомога при травмах та захворюваннях вуха.	4
30.	Невідкладна допомога при травмах та хворобах носа і приносових пазух.	6
31.	Невідкладна допомога при травмах та хворобах глотки, гортані, трахеї та опіках стравоходу.	4
32.	Сенсоневральна приглухуватість.	4
33.	Сторонні тіла ЛОР-органів.	4
34.	Військово-медична підготовка.	6
	Базисний контроль.	2
	Конференція.	2
	Підсумковий піврічний контроль.	3
	Всього	111

**Робочий навчально-тематичний план
практичних занять для лікарів-інтернів 1-го року навчання за спеціальністю
“Дитяча оториноларингологія”**

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин
1.	2.	3.
2.	Клінічна анатомія зовнішнього і середнього вуха. Клінічна ана- соскоподібного паростка у віковому аспекті.	4
3.	Клінічна анатомія внутрішнього вуха	4
4.	Клінічна анатомія носа.	4
5.	Клінічна анатомія приносних пазух.	4
6.	Клінічна анатомія глотки.	4
7.	Клінічна анатомія гортані, трахеї, бронхів	2
8.	Фізіологія зовнішнього і середнього вуха	2
9.	Фізіологія слухового аналізатора	2
10.	Фізіологія вестибулярного аналізатора	2
11.	Фізіологія носа.	2
12.	Фізіологія приносних пазух	2
13.	Фізіологія глотки	2
14.	Фізіологія гортані, трахеї, бронхів	2
15.	Методи дослідження зовнішнього і середнього вуха : огляд вуха, отоскопія. Методи дослідження рухливості барабанної перетинки і прохідності слухової труби. Імпедансометрія	4
16.	Методи дослідження слухового аналізатора: шепітною і розмовною мовою, камертональні проби. Аудиометрія: тональна аудіометрія, мовна аудіометрія. Робота з хворими в аудиологічному кабінеті.	4
17.	Методи дослідження вестибулярного аналізатора: виявлення спонтанних вестибулярних симптомів. Проведення тестів і обертальної проби.	2
18.	Методи обстеження носа і приносних пазух: огляд, вивчення дихальної і нюхової функції носа.	2
19.	Методи обстеження глотки і гортані.	2
20.	Захворювання зовнішнього вуха: сірчаний корок. Вимивання сірчаного корка. Робота в ургентному кабінеті. Курація хворих	2
21.	Фурункул зовнішнього слухового ходу. Дифузний зовнішній отит. Курація хворих Абсцедуючий фурункул зовнішнього вуха. Хірургічне лікування	2
22.	Відмороження зовнішнього вуха. Опіки зовнішнього вуха . Робота в ургентному кабінеті	2

23.	Хондроперихондрит вухної раковини. Хірургічне лікування. Курація хворих .	2
24.	Отомікоз.Бешиха зовнішнього вуха.	2
25.	Гострий середній отит Етіологія. Стадії гострого середнього отиту. Клініка, діагностика, лікування. Курація хворих.	4
26.	Гострий гнійний середній отит.Особливості перебігу у немовлят. Курація хворих.	4
27.	Гострий гнійний середній отит. Тимпанопункція, парацентез Робота в ургентному кабінеті	4
28.	Гострий рецидивуючий середній отит. Латентний середній отит.	2
29.	Гострий гнійний середній отит. Курація хворих.	4
30.	Гострий гнійний середній отит. Робота в ургентному кабінеті.	2
31.	Отоанtrit у дітей, класифікація, діагностика і лікування. Курація хворих.	2
32.	Отоанtrit у дітей. Робота в операційній .	2
33.	Мастоїдит, його форми .Клініка, діагностика, лікування. Курація хворих.	4
34.	Атипові форми мастоїдиту: мастоїдит Бецольда, Чителлі, Орлеанського, зигоматит, петрозит (тріада Граденіго).	2
35.	Мастоїдит. Курація хворих. Консервативні методи лікування.	2
36.	Мастоїдит. Хірургічні методи лікування. Робота в операційній. Ведення хворих в післяопераційному періоді.	4
37.	Хронічний гнійний середній отит. Класифікація, патоморфологія. Холестеатома і теорії її походження . Курація хворих (заняття 1)	4
38.	Хронічний гнійний середній отит. Курація хворих .	2
39.	Внутрішньочерепні отогенні ускладнення.	2
40.	Методи консервативного лікування хворих на хронічний гнійний середній отит. Промивання аттика.	4
41.	Методи консервативного лікування хворих на хронічний гнійний середній отит. Ендауральне видалення поліпа із вуха.	2
42.	Методи консервативного лікування хворих на хронічний гнійний середній отит . Отомікроскопія.	2
43.	Застосування фізіотерапевтичних методів методів при запальних захворюваннях зовнішнього і середнього вуха: фонофорез, Електрофорез.УВЧ, тубус-кварц . Робота в фізіотерапевтичному кабінеті.	2
44.	Методи хірургічного лікування хворих на хронічний гнійний середній отит . Курація хворих.	2
45.	Методи хірургічного лікування хворих на хронічний гнійний середній отит .Робота в операційній.(заняття 1)	2
46.	Методи хірургічного лікування хворих на хронічний гнійний середній отит .Ведення хворих в постопераційному періоді	2
47.	Методи трепанації скроневої кістки за Шварце. Методи трепанації скроневої кістки за Штакке. Робота в операційній	2
48.	Методи пластики шкіри зовнішнього слухового проходу . Недоліки загальнопорожнинних операцій і методи їх усунення: мастоїдопластика різними тканинами.Робота в операційній.	2

49.	Післяопераційне ведення хворих.	2
50.	Запальні захворювання носа. Бешиха шкіри носа, сікоз присінка носа. Курація хворих.	2
51.	Фурункул носа. Курація хворих. (заняття 1)	2
52.	Фурункул носа. Ускладнення фурункула носа: абсцедування, тромбоз вен обличчя, орбіти, кавернозного синусу, риногенний сепсис. Курація хворих.	2
53.	Гострий нежить. Особливості перебігу у немовлят. Курація хворих.	4
54.	Гострі синусити. Сучасні погляди на патогенез риносинуситів. Класифікація синуситів	2
55.	Гостре запалення верхньощелепової пазухи . Курація хворих.	2
56.	Гостре запалення верхньощелепової пазухи . Пункція верхньощелепової пазухи. Робота в перев'язочній.	4
57.	Гостре запалення верхньощелепної пазухи . Пункція верхньощелепової пазухи. Робота в операційній.	2
58.	Гостре запалення клітин решітчастого лабіринту . Курація хворих.	2
59.	Гостре запалення клітин решітчастого лабіринту . Хірургічне лікування. Робота в операційній. Післяопераційне ведення хворих.	4
60.	Гострий фронтит. Курація хворих.	2
61.	Гострий фронтит. Фронтотомія. Робота в операційній	4
62.	Гострий фронтит. Курація хворих після фронтотомії.	2
63.	Гостре запалення пазухи основної кістки (сфеноїдит) . Курація хворих.	2
64.	Хронічний нежить, його форми . Курація хворих	2
65.	Алергічний риніт, його форми, методи діагностики і лікування .	4
66.	Вазомоторний риніт, його форми, методи діагностики і лікування .	2
67.	Атрофічний нежить. Озена . Курація хворих.	2
68.	Деформації зовнішнього носа, методи хірургічного лікування . . Робота в операційній .	2
69.	Викривлення перегородки носа. Робота в операційній.	2
70.	Хронічне запалення верхньощелепової пазухи . Курація хворих.	2
71.	Хронічне запалення верхньощелепової пазухи . Робота в операційній та перев'язочній.	2
72.	Хронічний фронтит. Курація хворих	2
73.	Хронічний фронтит. Трепанопункція. Різновиди операційних втручань на фронтальній пазусі. Робота в операційній .	2
74.	Хронічний фронтит. Ендоскопічна хірургія на остеомаєтальному комплексі.	2
75.	Хронічний етмоїдит . Курація хворих.	2
76.	Хронічний етмоїдит . Робота в операційній .	2
77.	Хронічне запалення пазухи основної кістки (сфеноїдит) . Ендоскопічна хірургія. Робота в операційній.	2
78.	Орбітальні риногенні ускладнення.	2
79.	Тромбофлебіт кавернозного синуса.	2
80.	Внутрішньочерепні риногенні ускладнення (абсцес лобної	2

	частки мозку).	
81.	Гострий фарингіт. Курація хворих.	2
82.	Гострий тонзиліт (ангіна).Класифікація.Етіологія, діагностика, лікування.	4
83.	Ангіна Симановського-Венсана. Ураження глотки при захворюваннях крові .	2
84.	Дифтерія глотки . Ангіни при інфекційних захворюваннях	2
85.	Ускладнення гострого тонзиліту: паратонзиліту, паратонзиллярний абсцес, тонзилогенний сепсис. Робота в ургентному кабінеті.	2
86.	Ускладнення гострого тонзиліту: паратонзиліт, паратонзиллярний абсцес, тонзилогенний сепсис. Робота в операційній.	2
87.	Абсцеси та флегмона глотки, тканин шиї, їх походження : заглотковий , парафарингіальний, медіастеніт . Курація хворих.	2
88.	Заглотковий , парафарингіальний абсцес.Робота в операційній.Постопераційне ведення хворих.	2
89.	Медіастеніт.Робота в операційній.Постопераційне ведення хворих.	2
90.	Хронічний фарингіт. Курація хворих.	2
91.	Хронічний тонзиліт. Класифікація. Ускладнення хронічного тонзиліту.	2
92.	Консервативне лікування хронічного тонзиліту.Курація хворих.	2
93.	Консервативне лікування хронічного тонзиліту. Промивання крипт піднебінних мигдаликів.	2
94.	Хірургічне лікування хворих на хронічний тонзиліт. Абсцес-тонзилектомія .Робота в операційній.	2
95.	Хірургічне лікування хворих на хронічний тонзиліт.Робота в операційній. Післяопераційне ведення хворих. Невідкладна допомога при кровотечі після тонзилектомії.	2
96.	Гіпертрофія піднебінних мигдаликів. Покази до тонзилотомії Курація хворих. Робота в операційній.	2
97.	Гіпертрофія глоткового мигдалика. Аденоїдит.Курація хворих.	2
98.	Гіпертрофія носоглоткового мигдалика.Робота в операційній.	2
99.	Гострий ларингіт. Хронічний ларингіт.	2
100.	Гострий стенозуючий ларинготрахеобронхіт у дітей. Невідкладна допомога. Робота в ургентному кабінеті.	2
101.	Гострий стенозуючий ларинготрахеобронхіт у дітей. Невідкладна допомога. Робота в палаті інтенсивної терапії.	2
102.	Гортанна ангіна, гострий епіглотит, флегмонозний ларингіт.Курація хворих.	2
103.	Хондроперехондрит гортані. Курація хворих.	2
104.	Алергічний набряк гортані. Лікування. Невідкладна допомога. Робота в ургентному кабінеті	2
105.	Парези і паралічі м'язів гортані.Робота в фоніатричному кабінеті.	2
106.	Фізіотерапевтичні методи лікування при захворюваннях гортані	2
107.	Гострий стеноз гортані (аспірація великого стороннього тіла	2

	гортані, опіки гортані, травма гортані, гострий стенозуючий ларинготрахеїт). Невідкладна допомога.	
108.	Хронічний сеноз гортані (папіломатоз гортані, Тривала інтубація гортані, порушення функції нижньогортанного нерва, двобічна атрезія хоан, вроджений стеноз гортані)	2
109.	Трахеостомія. Конікотомія. Інтубація гортані.	6
110.	Травматичні ушкодження вушної раковини. Отогематома. Первинна хірургічна обробка. Методи розтину отогематоми і абсцедуючого перехондриту. Ургентна допомога. Травми зовнішнього слухового проходу	2
111.	Травми середнього вуха лікарська тактика при травмі барабанної перетинки. Кровотечі із вуха. Зупинка кровотечі з вуха.	2
112.	Травми скроневої кістки. Лікарська тактика при повздовжних та поперечних переломах скроневої кістки	2
113.	Переломи кісток носа. Репозиція кісток носа. Діагностика, тактика, техніка відновлення форми носа. Ургентна допомога.	2
114.	Хірургічне лікування при переломах стінок приносних пазух Поєднані травми ЛОР-органів, орбіти, приносних пазух, черепа	2
115.	Носові кровотечі, причини їх. Методи зупинки носової кровотечі. Передня та задня тампонада носа. Припікання кровоточивих ділянок хімічними засобами Робота в ургентному кабінеті.	2
116.	Гематома носової переділки. Лікарська тактика. Абсцес носової переділки. Методи розтину абсцесу носової переділки. Ведення хворих з абсцесом носової переділки в постопераційному періоді.	2
117.	Внутрішні механічні травми глотки. Невідкладна допомога. Робота в ургентному кабінеті	2
118.	Кровотечі із глотки. Етіологія. Методи зупинки.	2
119.	Паратонзиліти. Методи розтину. Робота в ургентному кабінеті	2
120.	Парафарингити . Методи розтину. Робота в операційній.	2
121.	Заглотковий абсцес. Методи розтину. Робота в операційній.	2
122.	Гострі алергічні захворювання глотки. Причини. Невідкладна допомога.	2
123.	Рани шиї, проникаючі в просвіт глотки. Первинна хірургічна обробка ран. Курація хворих.	2
124.	Рани шиї, проникаючі в просвіт глотки. Первинна хірургічна обробка ран. Робота в операційній.	2
125.	Рани шиї, проникаючі в просвіт глотки. Первинна хірургічна обробка ран. Ведення в постопераційному періоді.	2
126.	Стенози глотки . Показання до трахеотомії при травмах та захворюваннях глотки .	2
127.	Невідкладна допомога при травмах та захворюваннях гортані, трахеї, стравоходу.	
128.	Травми гортані. Робота в ургентному кабінеті.	2
129.	Травми трахеї. Робота в операційній.	2
130.	Травми шийного відділу стравоходу. Робота в операційній.	2
131.	Опіки	2
132.	Термічні опіки дихальних шляхів і стравоходу. Робота в ургентному кабінеті.	2

133.	Хімічні опіки дихальних шляхів і стравоходу. Робота в ургентному кабінеті.	2
134.	Стенози гортані: класифікація, причини їх , клініка, лікування. Невідкладна допомога.	2
135.	Показання до конікотомії і трахеотомії при стенозах гортані.Конікотомія, Невідкладна допомога. Робота в операційній і ведення в постопераційному періоді	2
136.	Трахеостомія. Можливі ускладнення трахеостомії. Трахеостомія. Техніка. Робота в операційній .Трахеостомія.Ведення в постопераційному періоді.	2
137.	Трахеотомія при травмах глотки і гортані. Робота в операційній.	2
138.	Трахеотомія при травмах глотки і гортані.Ведення в постопераційному періоді.	2
139.	Кровотечі із глотки, гортані, стравоходу. Зупинка кровотечі із глотки, гортані, стравоходу, трахеостомі. Робота ургентному кабінеті.	2
140.	Етіопатогенез сенсоневральної приглухуватості.	2
141.	Класифікація та клінічний перебіг сенсоневральної приглухуватості.	2
142.	Раптова глухота. Етіологія, клініка, діагностика,лікування.	2
143.	Гостра сенсоневральна приглухуватість. Етіологія, клініка, діагностика,лікування.	2
144.	Хронічна сенсоневральна приглухуватість. Етіологія, клініка, діагностика,лікування.	2
145.	Вроджена та ранньонабута приглухуватість і глухота у дітей.	2
146.	Консервативне лікування сенсоневральної приглухуватості.	2
147.	Хірургічне лікування сенсоневральної приглухуватості.	4
148.	Реабілітація приглухуватості та глухоти у дітей.	
149.	Сторонні тіла носа. Тактика, способи видалення, реабілітація. Робота ургентному кабінеті.	2
150.	Сторонні тіла глотки. Тактика, способи видалення, реабілітація. Робота ургентному кабінеті.	2
151.	Сторонні тіла гортані. Тактика, способи видалення, реабілітація. Робота ургентному кабінеті.	2
152.	Сторонні тіла гортані, трахеї і бронхів.. Клініка. Методи діагностики.	2
153.	Трахеобронхоскопія . Фібробронхоскопія. Методи усунення сторонніх тіл гортані, трахеї та бронхів.	2
154.	Ускладнення, що виникають при невидалених чи несвоєчасно видалених сторонніх тілах носа, глотки, гортані і стравоходу.	2
155.	Сторонні тіла вуха.Методи їх видалення.	2
156.	Військово-медична підготовка.	12
157.	РАЗОМ	344

**Навчально-тематичний план
самостійної роботи для лікарів-інтернів 1-го року навчання за спеціальністю
“Дитяча оториноларингологія”**

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин
1	2	3
1.	Історія розвитку оториноларингології в Україні. Історія Львівської кафедри оториноларингології.	2
2.	Особливості клінічної анатомії середнього вуха у дітей.	2
3.	Клінічна анатомія соскоподібного паростка у віковому аспекті	2
4.	Клінічна анатомія внутрішнього вуха	2
5.	Клінічна анатомія носа.	2
6.	Клінічна анатомія приносних пазух.	2
7.	Топографічні взаємовідносини носа і приносних пазух з орбітою і порожниною черепа.	2
8.	Клінічна анатомія носоглотки	2
9.	Клінічна анатомія гортані у дітей.	2
10.	Фізіологія зовнішнього і середнього вуха.	2
11.	Фізіологія слухового аналізатора	2
12.	Фізіологія вестибулярного аналізатора	2
13.	Фізіологія носа.	2
14.	Фізіологія приносних пазух	2
15.	Фізіологія глотки	2
16.	Фізіологія гортані.	2
17.	Барофункція вуха: методи дослідження рухливості барабанної перетинки і прохідності слухової труби. Імпедансометрія	2
18.	Методи обстеження носа і приносних пазух: вивчення транспортної, захисної функції миготливого епітелію носа.	2
19.	Захворювання зовнішнього вуха.	2
20.	Дифузний зовнішній отит	2
21.	Абсцедуючий фурункул зовнішнього вуха. Хірургічне лікування	2
22.	Екзема зовнішнього вуха.	2
23.	Перихондрит вухної раковини. Курація хворих .	2
24.	Отомікоз.	2
25.	Аномалії розвитку зовнішнього вуха і принципи їх лікування .	2

26.	Аномалії розвитку середнього вуха і принципи їх лікування .	2
27.	Аномалії розвитку внутрішнього вуха і принципи їх лікування. Кохлеарна імплантація.	2
28.	Гострий гнійний середній отит.	4
29.	Тимпанопункція, парацентез.	2
30.	Гострий рецидивуючий середній отит.	2
31.	Латентний середній отит	2
32.	Відновлення функції слухової труби (продування вух за Політцером, Тойнбі, дослід Вальсальве).	2
33.	Отоанtrit у дітей, класифікація, діагностика і лікування.	2
34.	Атипові форми мастоїдиту., його форми .	4
35.	Мастоїдит. Хірургічні методи лікування.	2
36.	Хронічний гнійний середній отит. Класифікація, патоморфологія. Холестеатома і теорії її походження .	4
37.	Методи консервативного лікування хворих на хронічний гнійний середній отит.	2
38.	Методи хірургічного лікування хворих на хронічний гнійний середній отит .	2
39.	Методи трепанації скроневої кістки.	2
40.	Внутрішньочерепні отогенні ускладнення.	4
41.	Хронічний секреторний середній отит у дітей. Причини виникнення, діагностика, лікування.	2
42.	Ателектатичний хронічний отит. Класифікація. Лікування.	2
43.	Адгезивний отит. Тимпаносклероз.	2
44.	Отосклероз. Етіологія, клініка, діагностика, хірургічне лікування.	2
45.	Слуховідновлюючі операції	4
46.	4Раптова і гостра сенсоневрана втрата слуху у дітей.Клініка, діагностика, лікування	2
47.	Хронічна сенсоневральна пуглухуватість.	2
48.	Реабілітація дітей з сенсоневральною приглухуватістю. Слухопротезування, кохлеарна імплантація.	2
49.	Запальні захворювання носа. Бешиха шкіри носа, сікоз присінка носа.	2
50.	Фурункул носа. Ускладнення фурункула носа: абсцедування, тромбоз вен обличчя, орбіти, кавернозного синусу, риногенний сепсис. Курація хворих.	2
51.	Гострий нежить .Особливості перебігу у немовлят.	2
52.	Гострі синусити. Сучасні погляди на патогенез синуситів. Класифікація синуситів	2
53.	Гостре запалення верхньощелепової пазухи .	2
54.	Гостре запалення клітин решітчастого лабіринту .	2
55.	Гострий фронтит.Фронтотомія.	2
56.	Гостре запалення пазухи основної кістки (сфеноїдит) . Курація хворих.	2
57.	Аномалії розвитку носа.	2
58.	. Викривлення переділки носа. Деформації зовнішнього носа, методи хірургічного лікування	2
59.	Хронічне запалення верхньощелепової пазухи .	2
60.	Хронічний фронтит. Різновиди операційних втручань на	2

	фронтальній пазусі.Робота в операційній .	
61.	Хронічний етмоїдит . Хронічний сфеноїдит.	2
62.	Риногенні орбітальні ускладнення.	2
63.	Риногенні внутрішньочерепні ускладнення.	2
64.	Гострий тонзиліт (ангіна). Етіологія, клініка, лікування. Ангіна Симановського-Венсана.	2
65.	Ангіни при інфекційних захворюваннях. Дифтерія глотки . Ураження глотки при захворюваннях крові .	2
66.	Ускладнення гострого тонзиліту: Заглотковий , парафарингіальний абсцес, паратонзиллярний абсцес, тонзилогенний сепсис. Абсцеси та флегмона глотки, тканин ший, їх походження	4
67.	Хронічний фарингіт. Гастроезофагіальний рефлюкс.	2
68.	Хронічний тонзиліт. Класифікація. Етіологія, клініка, діагностика. Ускладнення хронічного тонзиліту.	2
69.	Консервативне лікування хронічного тонзиліту. Промивання лакун піднебінних мигдаликів.	2
70.	Хірургічне лікування хворих на хронічний тонзиліт. Тонзилектомія. Абсцес-тонзилектомія.	2
71.	Гіпертрофія піднебінних мигдаликів. Показання до тонзилотомії	2
72.	Гіпертрофія глоткового мигдалика. Аденомія. Аденоїдит.	2
73.	Фарингомікоз (лептотріхоз). Діагностика, клініка, лікування. Курація хворих.	2
74.	Гострий і хронічний ларингіт.Клініа, діагностика, лікування.	2
75.	Гострий стенозуючий ларинготрахеобронхіт у дітей. Невідкладна допомога. Диференціальна діагностика з дифтерією гортані.	2
76.	Механічні ушкодження вушної раковини. Первинна хірургічна обробка. Отогематома. Травматичний перехондрит зовнішнього вуха. Лікарська тактика при травмах вушної раковини. Травми завнішнього слухового ходу	2
77.	Травми середнього вуха лікарська тактика при травмі барабанної перетинки. Кровотечі із вуха. Зупинка кровотечі з вуха.	2
78.	Ушкодження внутрішнього вуха: баротравма вуха, гостра акустична травма.	2
79.	Травми скроневої кістки. Лікарська тактика при повздовжних та поперечних переломах скроневої кістки	2
80.	Переломи кісток носа. Репозиція кісток носа. Діагностика, тактика, техніка відновлення форми носа Поєднані травми ЛОР-органів, орбіти, приносних пазух, черепа.	2
81.	Абсцес носової перегородки. Методи розтину абсцесу носової перегородки. Ведення хворих з абсцесом носової перегородки в постопераційному періоді. Гематома носової переділки. Лікарська тактика.	2
82.	Внутрішні механічні травми глотки. Невідкладна допомога. Кровотечі із глотки. Етіологія. Методи зупинки. Рани ший, проникаючі в просвіт глотки. Первинна хірургічна обробка ран. Курація хворих.	2
83.	Травми гортані.	2
84.	Стенози гортані: класифікація, причини їх , клініка, лікування. Невідкладна допомога.	4

85.	Показання до конікотомії і трахеотомії при стенозах гортані. Конікотомія, Невідкладна допомога.	2
86.	Сторонні тіла носа. Тактика, способи видалення, реабілітація. і.	2
87.	Сторонні тіла глотки. Тактика, способи видалення, реабілітація.	2
88.	Сторонні тіла гортані. Тактика, способи видалення, реабілітація.	2
89.	Сторонні тіла гортані та трахеї. Клініка. Методи діагностики і їх усунення.	2
90.	Трахеобронхоскопія . Фібробронхоскопія. Методи усунення сторонніх тіл гортані, трахеї та бронхів.	4
91.	Сторонні тіла стравоходу: клініка, діагностика.	2
92.	Ускладнення, що виникають при невидалених чи несвоєчасно видалених сторонніх тілах носа, глотки, гортані і стравоходу.	2
93.	Військово-медична підготовка.	8
	РАЗОМ	208

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Дитяча отоларингологія»
на кафедрі оториноларингології і суміжних кафедрах
(очна частина інтернатури) II-го року навчання

Мета навчання - одержання теоретичних знань і умінь, необхідних для надання ними невідкладної і амбулаторної допомоги хворим дітям

Тривалість навчання – 2 місяці (312 год)

Код курсу	Назва курсу					
		Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота	Всього
1.	2.	3.	4.	5	6.	7.
01	Оперативна хірургія ЛОР-органів.	2	20	2	10	34
02	Негнійні хвороби середнього вуха.	2	16	4	8	30
03	Доброякісні пухлини ЛОР-органів.	2	10	4	8	26
04	Злоякісні пухлини ЛОР-органів.	2	14	4	10	28
05	Фоніатрія	2	10	2	8	22
06	Основи пластичної хірургії	2	14	6	6	28
07	Специфічні захворювання ЛОР-органів.	2	4	2	12	20
08	Невроотологія	2	8	4	12	26
09	Основи експертизи тимчасової і стійкої непридатності	6	18	4	8	36
	Конференції	-	-	2		2
	Річний підсумковий контроль знань	-	-	3	-	3
	Іспит	-	-	6	-	6
	Всього на кафедрі:	22	114	43	82	261
	Додаткові дисципліни:					51
	Всього:					312

Додаткові дисципліни

1.	Медична інформатика	3
2.	Дитячі інфекційні хвороби, вірусні гепатити, проблеми СНІДу	24 (6)
3.	Клінічна фармакологія	8 (2)
4.	Рентгенологічне обстеження ЛОР-органів.	8 (2)
5.	Медичне право	8 (2)
	Всього:	51

**Робочий навчально-тематичний план
лекцій для лікарів-інтернів за спеціальністю « Дитяча оториноларингологія»
2-го року навчання**

№ з/п	Тема лекції	Кількість Годин
1.	Оперативна хірургія ЛОР-органів.	2
2.	Негнійні хвороби середнього вуха.	2
3.	Доброякісні пухлини ЛОР-органів.	2
4.	Злоякісні пухлини ЛОР-органів.	2
5.	Фоніатрія	2
6.	Основи пластичної хірургії	2
7.	Специфічні захворювання ЛОР-органів.	2
8.	Невроотологія	2
9.	Основи експертизи тимчасової і стійкої неприцездатності	6
	Всього:	22

**Робочий навчально-тематичний план
семінарських занять для лікарів-інтернів за спеціальністю
« Дитяча оториноларингологія»
2-го року навчання**

№ з/п	Тема заняття	Кількість Годин
1.	Оперативна хірургія ЛОР-органів.	2
2.	Негнійні хвороби середнього вуха.	4
3.	Доброякісні пухлини ЛОР-органів.	4
4.	Злоякісні пухлини ЛОР-органів.	4
5.	Фоніатрія	2
6.	Основи пластичної хірургії	6
7.	Специфічні захворювання ЛОР-органів.	2
8.	Невроотологія	4
9.	Основи експертизи тимчасової і стійкої неприцездатності	4
10.	Конференція	2
11.	Підсумковий річний контроль знань	3
12.	Іспит	6
	Всього:	43

**Робочий навчально-тематичний план
практичних занять для лікарів-інтернів 2-го року навчання за спеціальністю
“Дитяча оториноларингологія”**

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин
1	2	3
1.	Захворювання голосового апарату.	4
2.	Лікування дітей з розладами голосу.	6
3.	Основи пластичної та відновної хірургії при аномаліях розвитку та набутих дефектах вуха.	6
4.	Ринопластика при вроджених та набутих дефектах носа.	8
5.	Хронічний адгезивний отит, тимпаносклероз.	4
6.	Хронічний секреторний і ателектатичний середній отит.	4
7.	Отосклероз.	4
8.	Слухопокращуючі операції.	4
9.	Туберкульоз ЛОР-органів. Сифіліс ЛОР-органів. Хвороба Вегенера. Вовчак ЛОР-органів.	2
10.	Склерома ЛОР-органів.	2
11.	Загальні питання отоневрології.	4
12.	Окремі питання отоневрології.	4
13.	Хірургічні втручання в носі та його пазухах	6
14.	Хірургічні втручання в глотці.	4
15.	Хірургічні втручання на вусі.	6
16.	Хірургічні втручання в гортані, трахеї	4
17.	Доброякісні пухлини вуха.	2
18.	Доброякісні пухлини носа.	2
19.	Доброякісні пухлини глотки.	2
20.	Доброякісні пухлини гортані.	4
21.	Злоякісні пухлини вуха.	2
22.	Злоякісні пухлини носа.	4
23.	Злоякісні пухлини глотки.	4
24.	Злоякісні пухлини гортані.	4
25.	Основи експертизи тимчасової і стійкої неприцездатності	18
	Всього:	114

**Навчально-тематичний план
самостійної роботи для лікарів-інтернів 2-го року навчання за спеціальністю
“Дитяча оториноларингологія”**

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин
1.	2	3
	Теорії голосоутворення.	4
	Голосове навантаження у дітей в період мутації.	4
	Пластична та відновна хірургія глотки, гортані, трахеї.	6
	Адгезивний отит, тимпаносклероз.	2
	Секреторний середній отит.	2
	Отосклероз.	2
	Слухопокращуючі операції.	2
	Туберкульоз ЛОР-органів.	2
	Сифіліс ЛОР-органів.	2
	Хвороба Вегенера.	2
	Склерома ЛОР-органів.	4
	Вовчак ЛОР-органів.	2
	Загальні питання отоневрології.	6
	Окремі питання отоневрології.	6
	Хірургічні втручання в носі та його пазухах	2
	Хірургічні втручання в глотці.	2
	Хірургічні втручання на вусі.	4
	Хірургічні втручання в гортані, трахеї	2
	Доброякісні пухлини вуха.	2
	Доброякісні пухлини носа.	2
	Доброякісні пухлини глотки.	2
	Доброякісні пухлини гортані.	2
	Злоякісні пухлини вуха.	2
	Злоякісні пухлини носа.	2
	Злоякісні пухлини глотки.	2
	Злоякісні пухлини гортані.	4
	Основи експертизи тимчасової і стійкої неприцездатності	8
	Всього:	82

Перелік практичних навичок, якими повинен володіти
лікар дитячий отоларинголог після закінчення інтернатури

<i>№ п/п</i>	<i>Назва маніпуляції</i>	<i>Ступінь оволодіння</i>
1.	Отоскопія, мікроотоскопія.	+++
2.	Дослідження рухливості барабанної перетинки.	+++
3.	Пневмомасаж барабанної перетинки.	+++
4.	Дослідження прохідності слухової труби по Тойнбі, Вальсальва.	++
5.	Продування слухової труби по Політцеру.	+++
6.	Катетеризація слухової труби.	++
7.	Камертональне обстеження.	+++
8.	Аудиометричне обстеження (мовне, тональне).	+++
9.	Читання результатів тимпанометрії (імпедансометрії) та об'єктивної аудіометрії.	++
10.	Вестибулометрія (спонтанні та експериментальні проби).	++
11.	Видалення сторонніх тіл із зовнішнього слухового ходу.	+++
12.	Туалет зовнішнього вуха.	+++
13.	Введення турунди з лікарськими речовинами в зовнішній слуховий хід.	+++
14.	Накладання пов'язки та компресу на вухо.	+++
15.	Пальпація соскоподібних відростків.	+++
16.	Видалення сірчаної пробки.	+++
17.	Промивання аттика.	++
18.	Промивання порожнини носа за Проетцом.	+++
19.	Пункція та дренажування верхньощелепної пазухи.	+++
20.	Внутрішньоносова новокаїнова блокада.	++
21.	Пальцеве дослідження носоглотки.	+++
22.	Передня риноскопія.	+++
23.	Задня риноскопія.	++
24.	Обстеження нюхового аналізатора.	+++
25.	Обстеження дихальної функції.	++
26.	Дослідження чутливості слизової оболонки порожнини носа.	++
27.	Хемокаустика нижніх носових раковин.	+
28.	Видалення сторонніх тіл із носа.	+++
29.	Надання невідкладної допомоги при атрезії хоан.	+++
30.	Передня тампонада носа.	+++
31.	Задня тампонада носа.	+++
32.	Взяття мазка із ЛОР-органів для бактеріологічного дослідження.	+++
33.	Орофарингоскопія.	+++
34.	Біопсія із ЛОР-органів.	++
35.	Читання рентгенограм ЛОР-органів.	+++
36.	Читання результатів комп'ютерної та магніторезонансної томографії ЛОР-органів.	++
37.	Промивання лакун мигдаликів.	+++
38.	Видалення сторонніх тіл із глотки.	+++
39.	Непряма ларингоскопія.	+++
40.	Пряма ларингоскопія.	++
41.	Підвісна ларингоскопія.	++

42.	Ларингостробоскопія.	+
43.	Пальпація гортані.	+++
44.	Видалення стороннього тіла з гортані.	++
45.	Інтубація гортані і трахеї.	++
46.	Вливання лікарських розчинів у гортань.	++
47.	Змащування слизової оболонки гортані.	++
48.	Кріодеструкція пухлин глотки та гортані.	+
49.	Догляд за трахеостоמוю та заміна трахеостомічної канюлі.	++
50.	Пряма гіпофарингоскопія.	+
51.	Езофагоскопія, фіброезофагоскопія.	+
52.	Профілактичне бужування стравоходу.	++

Перелік оперативних втручань, якими повинен володіти лікар дитячий отоларинголог після закінчення інтернатури

<i>№ п/п</i>	<i>Назва втручань</i>	<i>Ступінь оволодіння</i>
1.	Пункція та розтин отгематоми.	+++
2.	Первинне хірургічне оброблення (ПХО) ран вушної раковини.	+++
3.	Поліпотомія вуха.	++
4.	Розтин фурункула зовнішнього вуха.	++
5.	Тимпанопункція та міринготомія (парацентез барабанної перетинки).	+++
6.	Антропункція.	+
7.	Антротомія	++
8.	Антродренаж.	++
9.	Антромастоїдектомія (елементи).	++
10.	Шунтування барабанної порожнини.	+
11.	Радикальна операція на вусі (елементи).	+
12.	Ультразвукова дезінтеграція нижніх носових раковин.	+++
13.	Первинне хірургічне оброблення (ПХО) ран зовнішнього носа.	+++
14.	Видалення синехій носової порожнини.	++
15.	Часткова конхотомія.	+
16.	Поліпотомія носа.	++
17.	Видалення хоанального поліпа.	+++
18.	Видалення кровоточивого поліпа порожнини носа.	++
19.	Пункція та розтин гематоми носової перегородки.	+++
20.	Пункція та розтин абсцеса носової перегородки.	+++
21.	Редресація кісток зовнішнього носа.	+++
22.	Септопластика (елементи).	++
23.	Трепанопункція лобової пазухи.	++
24.	Біопсія пухлин порожнини носа.	++
25.	Гайморотомія (елементи).	++
26.	Етмоїдотомія.	+
27.	Поліпоетмоїдотомія (елементи).	+
28.	Оперативні втручання при отогенних та риногенних внутрішньочерепних та орбітальних ускладненнях (елементи).	+
29.	Ринопластика (елементи).	+
30.	Аденотомія.	+++

31.	Тонзилотомія.	+++
32.	Тонзилектомія.	+++
33.	Первинне хірургічне оброблення (ПХО) ран глотки.	++
34.	Розтин паратонзилярного абсцесу.	+++
35.	Пункція та розтин заглоткового абсцесу.	++
36.	Перев'язка зовнішньої сонної артерії (елементи).	+
37.	Видалення папіломи глотки.	++
38.	Конікотомія.	++
39.	Трахеостомія.	++
40.	Видалення папілом гортані.	+
41.	Видалення поліпа гортані.	+
42.	Видалення серединної кістки та нориці шиї.	+

Освітньо-кваліфікаційна характеристика лікаря-спеціаліста дитячого отоларинголога

Лікар дитячий отоларинголог повинен знати:

1. ЗАГАЛЬНІ ЗНАННЯ:

- основи законодавства про охорону здоров'я та основні директивні документи, що визначають діяльність органів і закладів охорони здоров'я;
- організаційну структуру оториноларингологічної допомоги дорослим і дітям, організацію роботи швидкої і невідкладної допомоги при ЛОР-захворюваннях;
- проведення аналізу основних показників діяльності ЛОР-відділення;
- питання організації ЛОР-допомоги в екстремальних умовах (епідемії, потоп, землетрус та ін.);
- принципи санітарно-просвітньої роботи.

2. СПЕЦІАЛЬНІ ЗНАННЯ:

- анатомію верхніх дихальних шляхів вуха у віковому аспекті; основи імунології, алергології і генетики; фізіологію ЛОР-органів;
- етіологію, патогенез і клінічну симптоматику, лікування основних захворювань гортані, глотки, носа і його порожнин, зовнішнього, середнього і внутрішнього вуха у дітей, їх діагностику і профілактику;
- підготовку дітей до операції і ведення післяопераційного періоду;
- способи і методи знечуження при оториноларингологічних операціях у дітей;
- застосування фізіотерапії в дитячій оториноларингології, показання і протипоказання до санаторно-курортного лікування;
- харчування дітей;
- обладнання операційного блоку і хірургічний ЛОР-інструментарій;
- організацію і проведення диспансеризації дитячого населення, аналіз її ефективності.

Лікар дитячий отоларинголог повинен вміти:

- надати необхідну допомогу при таких станах: анафілактичний шок, гостра крововтрата, клінічна смерть;
- встановити діагноз і провести необхідне лікування при таких захворюваннях:

1. Хвороби вуха:

- аномалії розвитку зовнішнього і середнього вуха;
- отгематома;
- перихондрит вушної раковини;
- бешиха і запалення вушної раковини;
- вогнищеве запалення зовнішнього слухового ходу /фурункул/;
- дифузне запалення зовнішнього слухового ходу;
- екзема зовнішнього слухового ходу;
- отомікоз;
- гострий і хронічний катаральний сальпінгоотит;
- гострий середній отит і його ускладнення;
- рецидивуючий середній отит;
- хронічний середній отит та його ускладнення;
- кохлеовестибулярні порушення;
- доброякісні і злоякісні пухлини зовнішнього і середнього вуха;
- травматичні пошкодження.

2. Хвороби носа і навколоносових порожнин:

- аномалії розвитку;
- носові кровотечі;
- фурункул носа;
- бешиха носа;
- гострий риніт;
- тріщина входу в ніс /сікоз/;

- хронічні риніти, озена;
- вазомоторний риніт;
- викривлення перегородки носу;
- сторонні тіла носа;
- поліпоз носа;
- гостре і хронічне запалення приноскових пазух;
- риногенні орбітальні і внутрішньочерепні ускладнення;
- доброякісні і злоякісні пухлини;
- травматичні ушкодження носа і приноскових пазух.

3. Захворювання глотки:

- гострий і хронічний фарингіт;
- кандидамікоз;
- гіпертрофія мигдаликів, аденоїдні вегетації;
- гостре запалення мигдаликів;
- хронічний тонзиліт, аденоїдит;
- паратонзиллярний, заглотковий і парафарингеальний абсцеси;
- дифтерія глотки;
- травматичні ушкодження глотки;
- доброякісні і злоякісні пухлини глотки.

4. Захворювання гортані, трахеї і стравоходу:

- гострий і хронічний ларингіт;
- гострий і хронічний трахеїт;
- дифтерія гортані;
- хондроперихондрит гортані;
- сторонні тіла гортані;
- опіки гортані та стравоходу;
- доброякісні і злоякісні пухлини;
- травма гортані і стравоходу;
- стеноз гортані.

Лікар дитячий отоларинголог повинен володіти наступними маніпуляціями та технікою операцій:

- риноскопія /передня, середня, задня/, фарингоскопія, ото/мікро/скопія;
- ларингоскопія /пряма і непряма/;
- пальцеве дослідження носоглотки;
- дослідження функції носового дихання;
- дослідження прохідності і функції слухової труби;
- продування, катетеризація і бужування слухової труби;
- акуметричне і аудіометричне дослідження слухової функції, рівень зниження і процент втрати слуху;
- вестибулометрія;
- інтерпретація загальних, прицільних, контрастних, пошарових рентгенограм ЛОР-органів;
- тампонада носа /передня, задня/;
- зондування приноскових пазух;
- застосування лікарських речовин при синуїтах;
- аспіраційний туалет вуха, промивання аттика;
- внутрішньоносова блокада;
- парамеатальна блокада, тимпанопункція;
- промивання лакун піднебінних мигдаликів;
- змащування гортані, введення лікарських речовин, догляд і заміна трахеотомічної трубки;
- забір матеріала для посіву, мазків;
- біопсія пухлин ЛОР-органів;
- видалення сторонніх тіл слухового ходу, порожнини носа, глотки;

- ультразвукова дезінтеграція нижніх носових раковин;
- профілактичне бужування стравоходу;
- біопсія гортані;
- розтин паратонзиллярного абсцесу;
- пункція гематоми вушної раковини;
- пункція гематоми перегородки носа;
- пункція верхньощелепної пазухи;
- розтин заглоткового абсцесу;
- видалення хоанального поліпу;
- хірургічна обробка ран при ушкодженнях ЛОР-органів;
- видалення доброякісних пухлин /поліпи, папіломи, фіброми носа, гортані, вуха, екзостози/;
- розтин абсцесів: перегородки носа, заглоткового, паратонзиллярного, отгематом при їх нагноєнні;
- дренажування верхньощелепної пазухи;
- репозиція кісток носа при переломах;
- розтин верхньощелепної пазухи;
- аденотомія;
- тонзилотомія;
- тонзилектомія;
- конікотомія;
- трахеостомія;
- парацентез барабанної перетинки;
- поліпотомія вуха;
- поліпотомія носа;
- первинна хірургічна обробка ран носа, вушної раковини;
- видалення кровоточивого поліпа носа;
- відшарування слизової оболонки носової перегородки;
- видалення сторонніх тіл порожини носа, глотки, вуха.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ДЛЯ ЛІКАРЯ – ІНТЕРНА ДИТЯЧОГО ОТРИНОЛАРИНГОЛОГА

Основна література:

1. Базаров В.Г. Клиническая вестибулометрия. -К.:Здоров'я, 1988.- 196 с.
2. Благовещенская Н.С. Отоневрологические симптомы и синдромы. -М.:Медицина, 1990. - 432 с.
3. Вильсон Д.К. Нарушения голоса у детей: Пер. с англ. - М.:Медицина,1990. - 448 с.
4. Евдощенко Е.А., Косаковский А.Л. Нейросенсорная тугоухость. -К.: Здоров'я, 1989.- 110 с.
5. Заболотный Д.И., Мельников О.Ф. Теоретические аспекты генеза и терапии хронического тонзиллита. -К.: Здоров'я, 1999. - 145 с.
6. Заболотный Д.И., Лайко А.А., Косаковский А.Л., Мостова Т.С. Клінічна анатомія, фізіологія та методи обстеження ЛОР-органів: Рекомендовано ЦМК з вищої освіти МОЗ України як навч. посібник. - К.: Логос, 2004. - 240 с.
7. Зенгер В.Г., Наседкин А.Н. Повреждения гортани и трахеи. -М.: Медицина, 1991. - 240 с.
8. Іськів Б.Г. Меатотимпаноластика у хворих на хронічний гнійний середній отит. -К., 1997. - 112 с.
9. Кіцера О. Клінічна оториноларингологія. -Львів, 2006. - 531 с.
10. Козлов М.Я. Острые отиты у детей и их осложнения. -Л.:Медицина, 1986. - 232с.
11. Козлов М.Я. Воспаление придаточных пазух носа у детей. -Л.:Медицина, 1985. - 208 с.
12. Косаковский А.Л. Етіологія, клініка, діагностика, лікування і профілактика хронічного рубцевого стенозу гортані і трахеї у дітей. -Київ, 1998. - 152 с.
13. Косаковский А.Л., Лайко А.А., Синяченко В.В. Комплексне лікування дітей з гострими стенозуючими ларинготрахеобронхітами: Навч.-методичний посібник. -К.:Логос, 2000. - 17 с.
14. Косаковский А.Л., Лайко А.А., Чиркова Л.П., Синяченко В.В. Збірник тестових завдань з дитячої оториноларингології (навчальний посібник). – К.: КМАПО, 2005. - 264 с.
15. Косаківський А.Л. та співавт. Історія оториноларингології в Україні. / За ред. Ю.В.Мітіна, Д.І.Заболотного – К.: ТОВ «Фармацевт Практик», 2007. – 144 с. (монографія)
16. Кручинина И.Л., Лихачев А.Г. Синуситы в детском возрасте. -М.:Медицина, 1989. - 144 с.
17. Лайко А.А. Невідкладна допомога в дитячій оториноларингології. -К.: Здоров'я, 1998. - 256 с.
18. Лайко А.А. Дитяча оториноларингологія. -К.: Здоров'я, 1998. - 464 с.
19. Лайко А.А. Дитяча оториноларингологія: Допущено ЦМК з вищої освіти МОЗ України як підручник. - К.: Логос, 2004. - 899 с.
20. Лайко А.А. Дитяча оториноларингологія: Допущено ЦМК з вищої освіти МОЗ України як підручник для лікарів-інтернів. 2-е поновлене видання. - К.: Логос, 2008. - 703 с.
21. Лайко А.А., Заболотный Д.И., Синяченко В.В. Объем і методики обстеження об'єктивного статусу дітей з ЛОР-патологією: Навч. посібник для студ. вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації та лікарів-інтернів. -К.:Логос, 2000. - 140 с.
22. Лайко А.А., Заболотный Д.И., Лайко В.А. Рецидивирующий средний отит. -К.:Логос, 2001. - 148 с.
23. Лайко А.А., Заболотный Д.И., Косаковский А.Л., Мостова Т.С., Синяченко В.В. Особливості клінічної анатомії ЛОР органів у дітей. - К.: Логос, 2002. - 116 с.
24. Лайко А.А., Заболотный Д.И., Косаковский А.Л., Мостова Т.С., Гладуш Ю.І. Довідник з дитячої отології: Рекомендовано ЦМК з вищої освіти МОЗ України як навч. посібник.- К.: Логос, 2004. - 152 с.

25. Лайко А.А., Заболотний Д.І. Дитяча амбулаторна оториноларингологія: Рекомендовано ЦМК з вищої освіти МОЗ України як навч.-метод. посібник. - К.: Логос, 2005. - 458 с.
26. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Синяченко В.В., Шух Л.А. Довідник із захворювань верхніх дихальних шляхів у дітей: Навч. посібник для лікарів-інтернів.-К.: Логос, 2005. - 176 с.
27. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Горішній І.І. Секреторний середній отит: Рекомендовано ЦМК з вищої освіти МОЗ України як навч.-метод. посібник. - К.: Логос, 2006. - 120 с. (монографія)
28. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Косаковський А.Л., Ткаліна А.В., Лайко В.А., Шух Л.А. Аденоїдні вегетації та аденоїдити. - К.: Логос, 2006. – 171 с. (монографія)
29. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Шидловська Т.А., Шух Л.А. Довідник з дитячої оториноларингології: Навч. посібник.-К.: Логос, 2006. - 246 с.
30. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Косаковський А.Л., Бредун О.Ю. Хронічний верхньощелепний синусит у дітей.– К. – 2007. – 224 с. (монографія)
31. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Косаковський А.Л., Березнюк В.В., Качала Л.М., Молочек Ю.А. Інтубація та трахеостомія – К.: Логос, 2007. – 150 с. (монографія)
32. Люлько В.К., Марченко В.М. Атлас операцій на ухе. -К.: Здоров'я, 1989. - 216 с.
33. Николаевская В.П. Физические методы лечения в оториноларингологии. - М.:Медицина, 1989. - 256 с.
34. Оториноларингологія/ Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Драгомирецький В.Д. - К.:Здоров'я, 1999. - 368 с.
35. Улоза В.Д. Атлас болезней гортани. -Вильнюс: Мокслас, 1986.- 203 с.
36. Шеврыгин Б.В. Руководство по детской оториноларингологии. -М.: Медицина, 1985. - 336 с.
37. Шидловська Т.А., Косаковський А.Л. Актуальні питання фоніатрії: Навчальний посібник для інтернів та лікарів-курсантів медичних вищих навчальних закладів післядипломної освіти. – К.: НМАПО імені П.Л. Шупика, 2007. – 232 с.
38. Шидловська Т.В., Косаковський А.Л., Шидловська Т.А. Діагностика та лікування сенсоневральної приглухуватості: Навчальний посібник для інтернів та лікарів-курсантів медичних вищих навчальних закладів післядипломної освіти. - К.: НМАПО імені П.Л. Шупика, 2008. – 430 с.
39. Шустер М.А., Калина В.О., Чумаков Ф.И. Неотложная помощь в оториноларингологии. - М.:Медицина, 1989. - 304 с.
40. Bruce W. Jafek, Anne K.Stark. ENT Secrets. – Hanley & Belfus, inc. Philadelphia, Pensilvania, USA., 1998. – 620 p.
41. Drug contents in the cochlear tissues following experimental endaural phonophoresis // Giddiness & Vestibulo-Spinal Investigations Combined Audio-Vestibular Investigations Experimental Neurootology. - Proceeding of the XXIIIrd Scientific Meeting of the Neurootological Equilibrimetric Society reg. (N.E.S.). (Bad Kissingen, Germany 22-24 March 1996). - Amsterdam – Lausanne - New York - Oxford - Shannon -Tokyo: Elsevier, Excerpta Medica. - 1996. - Vol. 24. - P. 145-148. - Kossakovsky A.L., Yevdochenko Ye.A., Golovaty V.G., Shabelnikov V.P., Mateshko S.M.
42. Essentials of otolaryngology /Frank E. Lucente, Steven M. Sobol, editors; - 3-rd ed. – 1997, byLippincott-Raven Publishers. – 594 p.

Допоміжна література:

43. Антонів В.Ф., Заболотний Д.І., Прокопів І.М. Новоутворення вуха. -К.: Здоров'я, 1997. - 184 с.

44. Дмитриев Л.Б., Телелева Л.М., Таптапова С.Л., Ермакова И.И. Фонология и фонетика. -М.: Медицина, 1990. - 272 с.
45. Заболотный Д.И., Косаковский А.Л., Яремчук С.В. Использование макролида нового поколения – клацида в лечении воспалительных заболеваний ЛОР-органов: Метод. рекомендации. -К., 2000. - 16 с.
46. Зарицкий Л.А., Тринос В.А., Тринос Л.А. Практическая фонология. -К.:Вища школа, 1984. - 168 с.
47. Исхаки Ю.Б., Кальштейн Л.И. Детская оториноларингология. -Душанбе: Маориф, 1984. - 398 с.
48. Ковалева Л.М., Лакоткина О.Ю. Ангины у детей. -Л.:Медицина, 1981.- 160 с.
49. Козлов М.Я., Левин А.Л. Детская сурдоаудиология. -Л.:Медицина, Ленингр. отделение, 1989. - 224 с.
50. Косаковский А.Л. Лікування хронічного рубцевого стенозу гортані і трахеї у дітей //Перша науково-практична конференція «Актуальні питання пластичної, реконструктивної та естетичної хірургії».-Київ (18-19 квітня 2002 року):Тез.доп. -2002. - С.85-86.
51. Косаковський А.Л., Косаківська І.А., Макаров А.В., Рибальченко В.Ф., Рибальченко І.Г. Лікування дітей з рубцевим стенозом стравоходу за допомогою бужа з фіброскопом //Журнал вушних, носових і горлових хвороб.- №2.-2002. - С.50-53.
52. Косаковський А.Л., Лайко А.А., Синяченко В.В. Надання невідкладної допомоги при гострих декомпенсованих стенозах гортані у дітей //Журнал вушних, носових і горлових хвороб.- №3, додаток.-1999.- С.626-629.
53. Косаковський А.Л., Скляренко С.К. Дослідження прохідності гортані і трахеї вище трахеостоми методом пневмографії //Журнал вушних, носових і горлових хвороб.- №3.-1999.- С.42-45.
54. Косаковський А.Л., Юрочко Ф.Б., Михайлов О.Б. Ендоназальні кортикостероїди: Рекомендовано Міністерства України як навч. посібник.-Львів: Видавництво Мс, 2005. - 56 с.
55. Кунельская В.Я. Микозы верхних дыхательных путей. -М.: Медицина, 1989. - 320 с.
56. Лайко А.А. Диагностика і лікування захворювань глотки у дітей в поліклінічних умовах: Метод. рекомендації. -К., 1996. - 26 с.
57. Лайко А.А. Диагностика і лікування захворювань гортані і трахеї у дітей в поліклінічних умовах: Метод. рекомендації. -К., 1996. - 24 с.
58. Лайко А.А. Диагностика и лечение рецидивирующего среднего отита: Метод. рекомендации. -К., 1982. - 18 с.
59. Лайко А.А. и соавт. Лечение хронических гнойных средних отитов у детей: Метод. рекомендации. -К., 1987. - 13 с.
60. Мітін Ю.В., Юр'єв Л.П., Гладуш Ю.І. Передракові захворювання ЛОР-органів.- Київ, 1992. - 48 с.
61. Митин Ю.В. и соавт. Носовое кровотечение и эндоназальные хирургические методы его остановки. -Киев, 1995.- 64 с.
62. Митин Ю.В. и соавт. Отогенные и риногенные внутричерепные осложнения.- Киев, 1993.- 80 с.
63. Митин Ю.В., Тышко Ф.А., Чёрный В.С. и др. Клиническая анатомия, физиология, методы исследования и основные заболевания гортани: Метод. рекомендации для студентов. -Киев, 1989.- 82 с.
64. Мостовой С.И., Марченко Е.Д. Аденоидные разрастания у детей первого года жизни. - К.: Здоров'я, 1972. - 103 с.
65. Пальчун В.Т., Устьянов Ю.А., Дмитриев Н.С. Параназальные синуситы. -М.: Медицина, 1982.
66. Покровский В.И., Покровский В.В. СПИД. -М.:Медицина, 1989. - 160 с.

67. Преображенский Н.А., Гольдман И.И. Экссудативный средний отит.- М.: Медицина, 1987. - 192 с.
68. Синяченко В.В. Вплив локальної гормонотерапії на показники імунітету у хворих на гострий стенозуючий ларинготрахеобронхіт //Журнал вушних, носових і горлових хвороб.-1999.- №3, додаток.- С.623-626.
69. Синяченко В.В., Лайко А.А., Косаковський А.Л., Чиркова Л.П. Комплексне лікування дітей з гострим стенозуючим ларинготрахеобронхітом //Журнал вушних, носових і горлових хвороб.- №3, додаток.-1999. - С.626-629.
70. Солдатов И.Б. Лекции по оториноларингологии. -М.: Медицина, 1990.- 288 с.
71. Цыганов А.И., Гукович В.А., Тимен Г.Э. Справочник по оториноларингологии. -К.: Здоров'я, 1986. - 152 с.
72. ENT tumors in children under 1 year of age // XLII Krajowy Zjazd Polskiego Towarzystwa Otolaryngologów Chirurgów Głowy i Szyi. Streszczenia. The XLII Congress of the Polish Society of Otolaryngologists, Head and Neck Surgeons. Abstracts (2006, June 7th-10th, Poznan, Poland). – P. 19 (Kossakovskyy A., Bredun O.).
73. Experience of chronic cicatricial laryngostenosis treatment in children // 3 rd Congress of the European Federation of Oto-Rhino-Laryngological Societies (EUFOS): June 9-14, 1996, Budapest, Hungary.- P.556. – A.L.Kossakovsky, A.A.Layko, S.M.Mateshko.
74. New methods of septoplasty in children. XLI Zjazd Polskiego Towarzystwa Otolaryngologów Chirurgów Głowy i Szyi (Lublin, 17-20.06.2004). - S. 104. – Kossakovskyy A., Kossakivska I.
75. Septoplastyka u dzieci przy skrzywieniach przegrody nosa w części kostnej. XIII Dni Otolaryngologii Dziecięcej w Lublinie (18-20 wrzesień 2003). - S. 28. – Anatolij Kossakowskiy, Iłona Kossakivska.
76. Treatment of chronic cicatricial laryngeal and tracheal stenosis in children. XLI Zjazd Polskiego Towarzystwa Otolaryngologów Chirurgów Głowy i Szyi (Lublin, 17-20.06.2004). - S. 309. – Kossakovskyy A.